Mottagare
Regionstyrelsen

Uppdrag. Förslag på samverkansforum för vattenfrågor

Förslag till beslut

- Direktiv för strategisk samverkansgrupp för Gotlands vattenledning godkänns.
- Uppdraget bedöms i och med denna rapportering som slutfört.

Sammanfattning

Regionstyrelsen gav i maj 2026 (RS §246) regiondirektören i uppdrag att ta fram ett förslag till ett samverkansforum för vattenfrågor, med syfte att stärka Gotlands vattenförsörjning och öka dess robusthet och resiliens.

Förslaget innebär att en strategisk samverkansgrupp på ledningsnivå etableras med deltagare från Region Gotland, Länsstyrelsen, nationella och regionala myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. Forumets uppdrag är att skapa en gemensam lägesbild, samordna och initiera åtgärder, möjliggöra genomförande samt följa upp insatser.

Forumet hade sitt konstituerande möte i Visby den 30 september 2026, med omkring 30 deltagande aktörer. Länsstyrelsen föreslås leda forumet och ansvara för sekretariat, eftersom myndigheten har en central roll i det regionala vattenförsörjningsarbetet och är den regionala länken till nationell nivå.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att en intensifierad samverkan på området är nödvändigt och föreslår att regionstyrelsen godkänner direktivet.

Ärendebeskrivning

Regiondirektören fick vid regionstyrelsens sammanträde 27 maj 2026 i uppdrag att ta fram förslag på ett samverkansforum för vattenfrågor, på liknande sätt som GAIST, mellan Region Gotland, Länsstyrelsen andra myndigheter, näringslivet och civilsamhället med syfte att öka resiliensen och robustheten i det gotländska vattensystemet och att öka tillgången till vatten för den gotländska vattenförsörjningen (RS §246).

Det bilagda direktivet beskriver förslaget till en strategisk samverkansgrupp för Gotlands vattenledning.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att det samverkansforum som

beskrivs i direktivet väl svarar mot regionstyrelsens uppdrag. Det som föreslås är ett samverkansforum på ledningsnivå. Som framgår av direktivet är forumets syfte *”att samla den kompetens, de resurser och de mandat som krävs för att påskynda arbetet med långsiktiga lösningar för Gotlands och Sveriges vattenförsörjning. Det här är en utmaning som ingen enskild aktör i Sverige kan lösa på egen hand”*.

Bland forumets uppdrag nämns speciellt att

- skapa en gemensam lägesbild,
- samordna och initiera åtgärder,
- möjliggöra genomförande samt
- följa upp åtgärder.

Forumet hade sitt första konstituerande möte i Visby den 30 september med deltagande av ett 30-tal nationella och regionala/lokala myndigheter, organisationer och företag. Minnesanteckningar och presentationer bifogas.

Bakom forumets tillkomst ligger ett gemensamt initiativ från Länsstyrelsen och Region Gotland. Länsstyrelsen har ansvaret för den regionala vattenförsörjningsplanen och är länken mellan den lokala nivån och den nationella nivån inte bara på vattenområdet utan inom de flesta samhällsområden. I och med att ansvaret för dricksvattenfrågor är spritt på så många nationella myndigheter, är det därför lämpligt att länsstyrelsen axlar rollen som forumets ordförande och även ansvarar för det beredningssekretariat som nu byggs upp.

Eftersom den regionala vattenförsörjningsplanens båda åtgärdslistor – en regional och en nationell – kommer att tjäna som stomme för forumets arbete, bedömer regionstyrelseförvaltningen att det är viktigt att sekretariat förses med adekvata resurser att kontinuerligt följa utvecklingen. Det gäller Länsstyrelsens arbete, men i hög grad även Region Gotland, som förväntas bidra med resurser från fyra funktioner (miljötillsyn, VA-verksamhet, regional utveckling och säkerhet och beredskap).

Direktivet understryker att alla myndigheter och organisationer måste *”säkerställa att ansvariga aktörer har resurser, mandat och stöd att driva sina åtgärder framåt. Gotland som plats ska vara en hub för pilotprojekt och aktörerna kan inspirera andra och varandra till nya initiativ genom att kommunicera vårt arbete gemensamt.”*

Regionstyrelseförvaltningen instämmer i bedömningen att vattenförsörjningsarbetet kräver mer verksamhet och mer samverkan, men vill samtidigt peka på att resurserna i dagsläget är oförändrade. Det har inte ingått i uppdraget att föreslå hur en förstärkning skulle kunna se ut. I ärendet kring Gotlands vattenförsörjning (RS 2025/1782) finns ett kortare resonemang kring blå frågor som angränsar till resursfrågan.

Regionstyrelseförvaltningen gör den samlade bedömningen att förslaget till direktiv väl svarar upp mot uppdraget och föreslår därför regionstyrelsen att godkänna det.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2026-05-27, § 246
Direktiv för strategisk samverkansgrupp för Gotlands vattenledning. Länsstyrelsen i Gotlands län, inkom 2026-09-25
Föreslagna regionala åtgärder i vattenförsörjningsplan, inkom 2026-09-25
Föreslagna nationella åtgärder i vattenförsörjningsplan, inkom 2026-09-25
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-11-06

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

TN
MBN